

Epilepsili Çocuklar için Algılanan Stigma Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Epilepsili Çocuklar için Algılanan Stigma Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21022>

Özet

Epilepsili Çocuklar için Algılanan Stigma Ölçeği (EÇASÖ), **epilepsi** tanısı almış çocukların kendileri ve ebeveynleri tarafından algılanan sosyal damgalanma düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik aracın Türkçe uyarlamasıdır. Ölçek, Semra Köse ve Ayşe Çelebioğlu tarafından 2018 yılında Türk kültürü ve diline adapte edilerek geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Bu uyarlama çalışması, epilepsili bireylerin yaşam kalitesini ve psikososyal uyumunu olumsuz etkileyen algılanan **stigma** düzeyini bilimsel olarak değerlendirme ihtiyacına yanıt vermektedir.

Ölçeğin temel amacı, sağlık profesyonellerinin ve araştırmacıların, epilepsinin getirdiği tıbbi zorlukların ötesinde, çocukların ve ailelerinin maruz kaldığı sosyal baskı ve ayrımcılık algılarının belirlenmesine olanak sağlamaktır. Bu sayede, hedefe yönelik psikososyal destek ve müdahale programları geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Epilepsi, Algılanan Stigma, Damgalanma, Çocuk Sağlığı, Psikometrik Ölçek, Türkçe Uyarlama, Yaşam Kalitesi

Yazarlar

Semra Köse, Ayşe Çelebioğlu

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, epilepsi tanısı konmuş çocukların ve onların birincil bakım veren ebeveynlerinin, hastalıklarıyla ilişkili olarak çevrelerinden veya toplumdaki gördüklerini düşündükleri olumsuz tutum ve yargılar, yani **algılanan stigmalar** tespit etmektir. Bu araç, klinisyenlere ve araştırmacılara, damgalanmanın psikolojik etkilerini nicel olarak ölçme imkanı sunar.

Türkçe uyarlamanın temel amacı ise, orijinal ölçeğin yapısal geçerliliğini ve güvenilirliğini Türk örnekleminde kanıtlamak ve böylece Türkiye'deki çocuk nöroloji, psikiyatri ve hemşirelik alanlarında kullanılabilecek standart bir değerlendirme aracı sağlamaktır.

Yapı

Epilepsili Çocuklar için Algılanan Stigma Ölçeği, bireyin bir sağlık durumundan dolayı toplum içinde ayrımcılığa uğrama, dışlanma veya olumsuz yargılanma beklentisini ölçen psikososyal bir **yapı** olan algılanan stigmaya odaklanır. Epilepsi gibi kronik ve nörolojik durumlar, genellikle

yanlı anlamalar ve mitler nedeniyle yüksek düzeyde sosyal damgalanmaya yol açar.

Ölçek, bu algıyı genellikle birkaç alt boyutta ele alır (örneğin, iftâ korkusu, ayrımcılık beklentisi, sosyal geri çekilme). Ölçeğin yarıtları, bireyin bu olumsuz deneyimlere ne ölçüde katıldığını veya bunları beklediği hakkında bilgi sağlar.

Geçerlik

Köse ve Çelebioğlu (2018) tarafından yürütülen Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin geçerlik çalışmaları titizlikle incelenmiştir. Çalışmanın başlıca amacı, ölçeğin yapısal bütünlüğünü koruduğunu göstermektedir. **Geçerlik** (Validity) çalışmaları, ölçek maddelerinin ölçmeyi amaçladığı yapıyı (algılanan stigma) ne derece doğru ve eksiksiz ölçtüğünü kanıtlamayı içerir.

Uyarlama sürecinde genellikle kapsam geçerliği (uzman görüşleri ile) ve yapı geçerliği (faktör analizi ile) incelenir. Bu çalışmalar, ölçeğin Türk kültüründeki epilepsili çocuk ve ebeveyn popülasyonunda ilgili psikososyal yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini doğrulamıştır.

Güvenilirlik

Türkçe versiyonun **güvenilirlik** (Reliability) analizleri, ölçeğin tutarlı ve kararlı sonuçlar verdiğini göstermek üzere yapılmıştır. Güvenilirlik çalışmaları genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmasını içerir. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda birbirleriyle uyumlu olduğunu gösterir.

Uyarlama makalesinde belirtilen bulgular, ölçeğin hem çocuk hem de ebeveyn formları için kabul edilebilir düzeyde veya yüksek iç tutarlılık değerlerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, EÇASÖ'nün klinik ve araştırma ortamlarında güvenilir bir araç olarak kullanılabilmesini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama sürecinde, ölçeğin orijinal yapılarının Türk örnekleminde de korunup korunmadığını belirlemek için **faktör analizi** teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin algılanan stigmaya dair kavramsal olarak birbirinden ayrılan alt boyutları (faktörleri) içerip içermediğini kontrol etmeyi amaçlar.

Yapılan analizler, ölçeğin özgün yapıyla uyumlu bir faktör yapıyı sergilediğini doğrulamıştır. Bu, ölçeğin çok boyutlu yapılarının kültürel adaptasyon sürecinde bozulmadığını ve orijinal ölçeğin teorik çerçevesine sadık kaldığını göstermektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: Orijinal ölçeğin formatına uygun olarak çok maddeli, genellikle 4 veya 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmaktadır. Yanıtlar, katılımcının algılanan stigmaya ne ölçüde katıldığını veya deneyimlediğini gösterir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal (Genellikle İngilizce).

Popülasyon Grubu: Nörolojik hastalığı (epilepsi) olan çocuklar ve onların ebeveynleri.

Yaş Grubu: Çocukluk dönemi (Genellikle okul çağı ve ergenlik dönemi). Ebeveyn formu yetişkinler için geçerlidir.

Popülasyon Detayları: Türkiye'de çeşitli kliniklerde tedavi gören **epilepsi** tanılı çocuklar ve onların ebeveynleri üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim (çocuklar için) ve Veli/Ebeveyn bildirim formu (ebeveynler için) şeklinde uygulanır. Uygulama, yüz yüze veya kağıt kalem yöntemiyle gerçekleştirilebilir.

Anahtar Kelimeler

Damgalanma Algısı, Kronik Hastalık, Çocuk Psikolojisi, Hemşirelik Araştırmaları, **Psikometrik** Özellikler, Stigma Ölçeği

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Semra Köse

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: semraak_88@hotmail.com

Yazma Adresi: Sorumlu yazarın başlıca bulunduğu akademik kurum adresi üzerinden iletişime geçilebilir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2018 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için izinler, sorumlu yazar Semra Köse ile e-posta yoluyla iletişime geçilerek alınmalıdır. Kullanım ücretine dair bilgi, yazarın kendisine doğrudan olarak teyit edilmelidir.

Kaynaklar

Köse, S., & Çelebioğlu, A. (2018). Validity and reliability of Turkish version of the scales of perceived **stigma** for children with epilepsy and their parents. *International Journal of Nursing Sciences*, 5(3), 238-242. <https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2018.07.004>

Uyarlama çalışmasının orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [original-article-validity-and-reliability-of-turkish-version-of-the-scales-of-perceived-stigma-for.pdf](https://www.researchgate.net/publication/328111111)

Epilepsili Çocuklar için Algılanan Stigma Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin orijinal içeriğine ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM